
OBSAH

PŘEDMLUVA 7

KAPITOLA I.

VZNIK NÁBOŽENSTVÍ 11

- Doba, příčiny, podmínky 12
Charakter a formy prvotních náboženství 20
Prvobytně náboženské chování 33
Poznámky a odkazy k I. kapitole 41

KAPITOLA II.

NÁBOŽENSTVÍ STAROVĚKÝCH SPOLEČNOSTÍ Z OBLASTI STŘEDOZEMNÍHO MOŘE 45

- Zeměpisné a sociálně historické podmínky 46
Polyteismus a henoteismus 47
Od henoteismu k supremoteismu 52
Henoteismus a supremoteismus ve Starém zákoně 57
Lidé-bohové a bohové-lidé 66
Rozvoj představ o posmrtném životě 72
Etický problém 75
Kult 77
Kněžstvo 85
Náboženství sociálně nižších vrstev 90
Skepse a volnomyšlenkářství 94
Závěr 101
Poznámky a odkazy ke II. kapitole 102

KAPITOLA III.

POČÁTKY KŘESŤANSTVÍ 107

- Doba a místo 108
Stadium aktuální eschatologie 111

Stadium adaptace	115
Vývoj kultu	124
Historizace obrazu Kristova	127
Stadium boje za ovládnutí Římského impéria	133
Státní církev	138
Boj směrů v raném křesťanství a utváření oficiálního dogmatického systému	142
Křesťanství a antická kultura. Filozofující teologie	150
Protikřesťanská opozice	155
Závěr	161
Poznámky a odkazy ke III. kapitole	164

KAPITOLA IV.

STŘEDOVĚKÉ KŘESŤANSTVÍ. ŘÍM A BYZANC 171

Dvě všeobecné církve	172
Teologické spory a církevně politický boj v VI. až VIII. století	173
Papežství v VIII. až IX. století	180
Rozdělení církví	188
Křižácké výpravy	194
Církev a světská moc	199
Víra teologická a lidová	204
Mystika, kacířství a ozbrojená povstání	215
Založení inkvizice	222
Závěr	225
Poznámky a odkazy ke IV. kapitole	228

KAPITOLA V.

ZÁPADNÍ KŘESŤANSTVÍ NA KONCI STŘEDOVĚKU 235

Předreformační hnutí	236
Lutherova reformace	240
Reformace ve Švýcarsku, Anglii, Francii a Nizozemí	246
Anabaptismus — krajně levicové křídlo protestantismu	253
Náboženský obsah protestantismu	257
Protireformace	264
Katolická a protestantská inkvizice v XVI. až XVIII. století	268
Rozvoj přírodních věd a církev	274
Poznámky a odkazy k V. kapitole	285

KAPITOLA VI.

CHRISTIANIZACE VÝCHODNÍCH SLOVANŮ. RUSKÁ CÍRKEV VE STŘEDOVĚKU 291

„Křest Rusí“	292
Synkretizace předkřesťanských kultů s křesťanstvím	300
Ruská církev v XI. až XII. století	306
Církev za nesvárů feudálních knížat	310
Dobové mravy a vliv církve	314
Christianizace a kulturní život Rusi	318
Církev a mongolské jho	321
Centralizace ruského státu a církev	324
Církevní hierarchie, duchovenstvo, kláštery	330
Proticírkevní hnutí a boj uvnitř církve	335
Církev v období dovršení centralizace ruského státu (XVI. až XVII. století)	343
Poznámky a odkazy k VI. kapitole	354